DeMorgen.
https://www.demorgen.be/meningen/kwarteeuw-na-9-11-blijft-terrorisme-een-prioriteit~bd2c8490c/

Opinie Thomas Renard

Kwarteeuw na 9/11 blijft terrorisme een prioriteit

Ground Zero. Bron Photo News

Thomas Renard is directeur van het International Centre for Counter-Terrorism (ICCT), een denktank gevestigd in Den Haag. 'Na 9/11 was de belangrijkste fout overreageren. Vandaag is het precies het tegenovergestelde risico dat voor ons ligt: onderreageren.'

Dit artikel is geschreven door**Thomas Renard**
Gepubliceerd op 11 september 2026, 03:00

Vijfentwintig jaar geleden, op 11 september 2001, pleegde Al Qaida de dodelijkste terroristische aanslagen uit de geschiedenis. Drieduizend mensen kwamen om het leven. Naast de directe tragedie markeerde 9/11 het begin van een nieuw internationaal tijdperk waarin de strijd tegen terrorisme de internationale veiligheid en de wereldwijde buitenlandse beleidsagenda bepaalde. Het was de 'wereldwijde oorlog tegen terreur'. Vandaag is die oorlog voorbij en lijken de meeste regeringen

erop gebrand terrorismebestrijding te deprioriteren. Dit kan een gevaarlijke vergissing zijn.

Ondanks enkele overwinningen was de wereldwijde oorlog tegen terreur verre van een succes. Je kan stellen dat de excessen van de afgelopen 25 jaar alle potentiële successen grotendeels overschaduwden. Financieel alleen al besteedden de Verenigde Staten meer dan acht biljoen dollar aan deze strijd.

De menselijke tol was ook enorm. Bijna een miljoen mensen stierven als direct gevolg van de oorlog tegen terreur, en naar schatting raakten 38 miljoen mensen ontheemd. Mensenrechten en fundamentele rechten ondervonden aanzienlijke erosie, ook in westerse samenlevingen. Beroemde voorbeelden zijn het gebruik van marteling, willekeurige detentie, massasurveillance en de banalisering van uitzonderlijke maatregelen.

MISSIE ONVOLTOOID

Vijfentwintig jaar na 9/11 is het moeilijk om de overwinning te claimen. In Afghanistan zijn de taliban weer aan de macht en bieden ze opnieuw een veilige haven aan terroristische organisaties – niet alleen Al Qaida, maar ook Islamitische Staat. In Syrië is het kalifaat verslagen, maar het land wordt bestuurd door een voormalige jihadistische leider en terroristische groepen blijven behoorlijk machtig.

In Afrika, dat geldt als het nieuwe epicentrum van het mondiale terrorisme, groeien jihadistische groepen in omvang en capaciteit en hebben ze in sommige gevallen grote gebieden onder controle gekregen – met name in de Sahel.

Over het algemeen zijn er vandaag meer terroristische groepen en militanten dan vijfentwintig jaar geleden, en blijven de dreigingsniveaus in de meeste Europese landen hoog. Kortom, ondanks enkele tactische successen is de wereldwijde oorlog tegen terreur een strategisch falen geweest.

Maar uit elke mislukking zijn er lessen te leren. Ten eerste kan ideologie niet worden verslagen met raketten of brute kracht. Terrorismebestrijding is een strijd van ideeën, of om de ‘harten en geesten’, zoals de Amerikaanse militaire doctrine het ooit stelde. Het gaat erom een beter model van de samenleving te bieden, een visie waarin individuen geloven dat ze kunnen gedijen en erbij horen. Deze visie ontbreekt nog altijd in veel landen.

Ten tweede: hoewel dwingend geweld nodig is om de punt van de speer van het terrorisme aan te pakken, via militaire of justitiële middelen, is soft power minstens zo belangrijk. Preventiebeleid heeft een aantoonbaar effect op het aanpakken van de gunstige omstandigheden voor radicalisering en terroristische rekrutering. In plaats van terroristen uit te schakelen, richt preventiebeleid zich op het leegmaken van het reservoir van potentiële rekruten.

Ten derde is terrorismebestrijding een collectieve inspanning. Binnenlands betekent dit het ontwikkelen van partnerschappen van gemeentelijk tot nationaal niveau, tussen alle onderdelen van de overheid, maar ook met het maatschappelijk

middenveld. Iedereen heeft een rol te spelen. Internationale samenwerking is eveneens noodzakelijk. Terrorisme stopt niet bij de grenzen, zeker niet in het digitale tijdperk. Staten moeten samenwerken om de verspreiding van terrorisme te voorkomen, zowel online als elders op de planeet.

Na 9/11 was de belangrijkste fout overreageren. Alle excessen van de wereldwijde oorlog tegen terreur bleken niet alleen ineffectief, maar ook contraproductief. Vandaag echter is het precies het tegenovergestelde risico dat voor ons ligt: onderreageren.

Er is geen wereldwijde consensus meer over het belang van terrorismebestrijding, en er is een duidelijke onderinvestering in terrorismebestrijdingsinspanningen. Er is met name minder financiering beschikbaar voor onderzoek, preventie en internationale samenwerking.

Ja, veel andere veiligheidskwesties vragen om aandacht en de budgetten zijn beperkt. Maar het negeren van terrorisme is een riskante deal. Als 9/11 ons één ding heeft geleerd, is het dat je terrorisme kunt negeren, maar terroristen zullen jou niet negeren.

Deze ‘antiterrorisme-moeheid’ deed zich al vijftien jaar geleden voor. Daardoor raakten België en Europa onvoorbereid op de massale mobilisatie voor de jihad in Syrië en Irak. We moeten ervoor zorgen dat we dezelfde fout niet opnieuw maken.

Lees meer over **Meningen**